

LIBRIS

We know
books

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

SHELLEY, MARY WOLLSTONECRAFT

Frankenstein / Mary Shelley ; trad. din lb. engleză și note:

Justina Bandol, - București : Bookzone, 2025

ISBN 978-630-305-548-0

I. Bandol, Justina (trad. ; note)

821.111

MARY SHELLEY

Frankenstein

sau Prometeul modern

*Traducere din limba engleză și note
de Justina Bandol*

Redactor: **Justina Ene**
Grafician copertă: **Teodora Savu**
Tehnoredactor: **Anca Marisac**

© Bookzone 2025, pentru prezenta ediție
Toate drepturile rezervate pentru limba română.
Nicio parte a acestei lucrări nu poate fi stocată
sau reprodusă fără acordul editurii.

Editura Bookzone

Șoseaua Berceni nr. 104, sector 4, București

Comenzi și informații:

Telefon: 031-433.50.68

E-mail: office@bookzone.ro

www.bookzone.ro

Bookzone
BUCUREȘTI, 2025

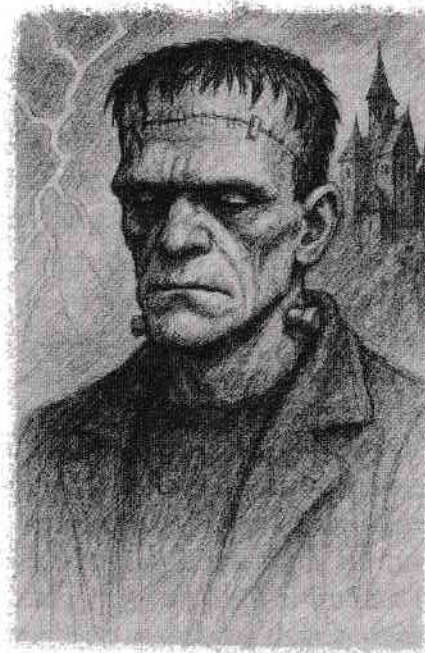
introdus idei sau întâmplări noi. Am îndreptat limba acolo unde era atât de seacă încât nu servea interesul istorisirii, iar schimbările acestea apar aproape numai la începutul primului volum. Peste tot, ele se limitează la părțile care sunt simple compliniri ale firului poveștii, lăsându-i miezul și substanța neatinsă.

M.W.S.

Londra, 15 octombrie 1831

Frankenstein

VOLUMUL I

Scrisoarea I

Doamnei Saville, Anglia

Sankt-Petersburg, 11 decembrie 17¹⁹

Te vei bucura să afli că nicio nenorocire n-a însoțit începutul unei întreprinderi pe care ai privit-o cu atâtea presimțiri rele. Am sosit aici ieri și prima mea îndatorire e s-o asigur pe scumpa mea soră că sunt bine și că am tot mai multă încredere în izbânda misiunii mele.

Mă aflu deja departe de Londra, spre nord. Și, în timp ce umblu pe străzile din Petersburg, simt adierea rece boreală jucându-mi pe obraji, înviorându-mi nervii și umplându-mă de încântare. Înțelegi oare senzația asta? Vântul acesta, venit din regiunile către care mă îndrept, îmi aduce o premoniție a climei lor frigide. Atâtea de această suflare promițătoare, visurile mele devin mai vii și mai înflăcărare. Încerc în van să mă conving că Polul Nord e sălașul gheții și al pustiirii. Închipuirea mea îl vede întotdeauna ca pe un ținut al frumuseții și desfătărilor. Acolo, Margaret, soarele nu dispăre niciodată, discul lui lat abia atinge zarea și împrășteie o veșnică splendoare. Acolo – căci, cu voia ta, scumpă soră, am să dau întru câțva crezare navigatorilor de până acum – acolo nu s-au

¹⁹ Cel mai probabil acțiunea se petrece undeva spre sfârșitul anilor 1790.

pomenit zăpadă și îngheț. Și, plutind pe marea netulburată, am putea fi duși de valuri către un tărâm care întrece în frumusețe și minunății orice regiune locuibilă descoperită până acum pe glob. S-ar putea ca roadele și înfățișarea lui să fie fără asemănare, așa cum sunt, fără îndoială, și mișcările corpurilor cerești în acele singurătăți nedescoperite. La ce nu te-ai putea aștepta într-un ținut al luminii nestinse? Poate voi afla acolo forța miraculoasă care atrage acul și voi pune rânduială într-o miriadă de observații ale cerului care n-au nevoie decât de această călătorie pentru ca aparentele lor ciudățenii să se lămuirească pentru totdeauna. Am să-mi potolesc curiozitatea arzătoare cu vederea unei părți de lume niciodată până acum vizitate și am să pășesc poate pe pământ necălcăt încă de om. Acestea sunt lucrurile care mă ademenesc și sunt de ajuns ca să biruie orice teamă de primejdii sau de moarte și să mă facă să purced în această călătorie laborioasă cu bucuria pe care o simte copilul pornind într-o bărcuță, cu tovarășii săi de joacă, în susul râului natal, într-o expediție de descoperire. Și chiar socotind greșite toate aceste presupuneri, nu poți tăgădui folosul neprețuit pe care-l voi aduce întregii omeniri, până la ultima ei spiță, aflând o cale de trecere pe aproape de pol către țările până la care astăzi e nevoie de luni întregi ca să ajungi sau lămurind taina magnetului, lucru care, dacă e într-adevăr cu puțință, nu se poate face decât printr-o întreprindere ca a mea.²⁰

20 Vechea idee a unui tărâm nordic al „luminii eterne”, un fel de paradis terestru, circula încă în secolul al XVIII-lea. Pe de altă parte, exploratorii arctici căutau de multă vreme să descopere Pasajul de Nord-Est, care unește Atlanticul de Pacific pe deasupra Scandinaviei și a Rusiei – o rută acoperită de ghețuri mare parte din an, care a fost străbătută integral abia în 1878-1879. În fine, existența polilor magnetici ai Pământului (diferiți de

Cugetările acestea mi-au risipit nervozitatea cu care am început scrisoarea și-mi simt inima arzând de o frenezie care mă înalță în al nouălea cer. Căci nimic nu servește mai mult a liniști mintea decât un țel satornic, un punct asupra căruia spiritul să ațintească ochiul intelectului. Expediția aceasta a fost visul preferat al copilăriei mele. Am citit cu nesaț poveștile feluritelor peregrinări prin mările ce înconjoară polul în nădejdea de a ajunge în nordul Oceanului Pacific. Poate ții minte că singurele cărți din biblioteca bunului nostru unchi Thomas erau volumele unei istorii a tuturor expedițiilor întreprinse în scop de descoperire. Educația mea a fost neglijată, însă eram un cititor împătimit. Stăteam cufundat în tomurile acestea zi și noapte și cunoașterea lor îndeaproape mi-a sporit părerea de rău care mă încercase în copilărie aflând că, la porunca tatei cu limbă de moarte, unchiul nu mi-ar fi îngăduit să încep o viață pe mare.

Viziunile acestea au pălit când i-am citit pentru prima dată pe poezii ale căror exaltări mi-au fermecat sufletul și mi l-au ridicat în al nouălea cer. Am devenit și eu poet și vreme de un an am trăit într-un paradis făurit de mine însumi. Îmi închipuiam că aș putea să capăt și eu o firidă în templul unde suntenerate numele lui Homer și Shakespeare. Tu știi prea bine cum am dat greș și cât de greu am suportat dezamăgirea. Dar chiar în perioada aceea am moștenit averea vărului meu și gândurile mi-au revenit pe făgașul înclinației lor dinainte.

Au trecut șase ani de când m-am hotărât să fac călătoria aceasta. Țin și acum minte ceasul când m-am

polii geografici) era cunoscută teoretic de mult, dar amplasamentul lor (variabil în timp) nu fusese încă descoperit la vremea aceea.

dedicat acestei întreprinderi mărețe. Am început prin a-mi căli trupul în fața greutăților. I-am însoțit pe vânătorii de balene în câteva expediții în Marea Nordului. Am îndurat de bunăvoie frigul, foamea, setea și lipsa somnului. Ziua munceam adesea mai mult decât marinarii de rând, iar nopțile le hărăzeam studiului matematicii, medicinei și acelor ramuri ale științelor naturii de pe urma cărora un aventurier al mărilor poate obține cele mai mari foloase practice. De două ori m-am tocmit chiar ca aspirant pe o balenieră care vâna în apele Groenlandei²¹ și felul cum mi-am îndeplinit sarcinile a stârnit admirație. Trebuie să recunosc că m-am simțit întru câtva mândru când căpitanul mi-a propus al doilea post ca însemnătate pe vas și m-a rugat stăruitor și cu toată sinceritatea să rămân, atât de mult îmi prețuia serviciile.

Așa că acum, dragă Margaret, oare nu merit să duc la bun sfârșit o misiune măreață? Poate mi-am petrecut viața în lux și confort, dar am preferat gloria tuturor ispitelor pe care bogăția mi le-a pus în cale. Ah, de mi-ar răspunde „da” o voce încurajatoare! Curajul și hotărârea mea sunt neclintite, dar nădejdea mi se clatină și deseori mă simt abătut. Sunt pe cale să purced într-o călătorie lungă și grea, ale cărei vicisitudini îmi vor pretinde întreaga tărie a spiritului: mi se cere nu doar să ridic moralul altora, ci câteodată să-mi țin firea când ei și-o pierd pe a lor.

Acum e cea mai bună perioadă pentru a călători prin Rusia. Săniile zboară aici iute pe zăpadă. Mișcarea

21 La vremea respectivă, Groenlanda era frecvent confundată cu marea insulă Spitsbergen din arhipelagul Svalbard, în apele căruia vânătoarea de balene se practica încă de la începutul secolului al XVII-lea.

lor e plăcută și, după mine, mult preferabilă mersului cu diligența în Anglia. Frigul nu e exagerat dacă ești înfășurat în blănuri – veșminte pe care le-am adoptat deja, căci e o mare deosebire între a te plimba pe punte și a sta jos înțepenit ceasuri întregi, neputând face mișcare pentru ca sângele să nu-ți înghețe în vine. N-am niciun chef să-mi pierd viața pe drumul de poștă dintre Sankt-Petersburg și Arhanghelsk.

Voi pleca spre acest din urmă oraș peste două sau trei săptămâni și am de gând să închiriez acolo un vas – ceea ce se poate face ușor plătind asigurarea armatorului – și să tocmesc câți marinari voi găsi de trebuință dintre cei obișnuiți cu vânătoarea de balene.²² N-am de gând să ridic ancora decât în iunie. Și când am să mă întorc? Ah, scumpă soră, cum aș putea să răspund la întrebarea asta? Dacă izbândesc, vor trece multe, multe luni, poate ani, până să ne putem întâlni. Dacă dau greș, ai să mă revezi curând – sau niciodată.

Rămas-bun, scumpa, minunata mea Margaret! Fie ca cerurile să reverse binecuvântări asupra ta, iar pe mine să mă păzească, încât să-mi pot mărturisi iar și iar recunoștința pentru toată bunătatea și dragostea ta.

Fratele tău iubitor,

R. WALTON

22 Arhanghelsk a devenit principalul port rusesc de comerț cu nordul Europei după ce a fost descoperit pe la 1550 de englezi, care au fost principalii parteneri comerciali ai orașului timp de cel puțin un secol, beneficiind de scutiri de taxe. Deși intrat în declin după întemeierea Petersburgului în 1703, își păstrase importanța în exporturile rusești, mai ales de mărfuri venite din Siberia.

Scrisoarea a II-a

Doamnei Saville, Anglia

Arhanghelsk, 28 martie 17__

Ce încet trece timpul aici, împresurat cum sunt de zăpadă și ghețuri! Și totuși am făcut un al doilea pas în misiunea mea. Am închiriat o corabie și mă ocup să-mi adun marinarii. Cei pe care i-am năimit deja par a fi oameni pe care mă pot bizui și cu siguranță sunt stăpâniți de un curaj neîmblânzit.

Am însă o nevoie pe care n-am fost încă niciodată în stare să mi-o împlinesc și al cărei obiect, lipsind, simt că-mi pricinuieste cel mai mare rău. N-am niciun prieten, Margaret. Când o să ard de febra izbânzii, nu va fi nimeni să-mi împărtășească bucuria. Dacă-mi să fiu asaltat de dezamăgire, nimeni nu se va strădui să-mi fie reazem în descurajarea mea. Îmi voi încredința gândurile hârtiei, într-adevăr – dar care nu-i un mijloc prea bun pentru a comunica emoții. Îmi doresc tovărășia cuiva care să-mi arate simpatie²³, a cărui privire să răspundă privirii mele. Poate-ți voi părea romantic²⁴, scumpă soră, dar simt dureros lipsa unui prieten.

²³ Aici în sensul originar de „simțire în comun, identificare emoțională” – trăsătură esențială a omului ideal în viziunea iluministilor.

²⁴ Aici cu sensul de „idealist, extravagant în pasiuni, desprins de realitate”.

N-am pe nimeni lângă mine – blând, dar curajos, cu o minte cultivată și larg deschisă, cu gusturi ca ale mele, care să-mi încuviințeze sau să-mi corecteze planurile. Cât ar îndrepta un asemenea prieten metehnele bietului tău frate! Sunt prea înflăcărat în faptă și prea nerăbdător în fața greutăților. Dar și mai rău pentru mine e faptul că sunt autodidact: primii paisprezece ani din viață am bătut ulițele satului și n-am citit decât cărțile despre călătorii ale unchiului Thomas. La vârsta aceea am făcut cunoștință cu poezii vestiți ai țării noastre, dar abia când deja nu-mi mai stătea în putere să trag cele mai mari foloase din această convingere am simțit nevoia de a cunoaște și alte limbi decât a țării mele. Acum am douăzeci și opt de ani și sunt de fapt mai analfabet decât mulți școlari de cincisprezece. E adevărat că m-am gândit mai mult și că visurile mele sunt mai vaste și mai somptuoase, însă le lipsește, după vorba pictorilor, *armonia* și am mare nevoie de un prieten cu destulă simțire ca să nu mă disprețuiască drept romantic și cu destulă afecțiune față de mine ca să încerce să-mi rânduiască mintea.

Dar astea sunt plângeri fără rost. Cu siguranță nu voi găsi niciun prieten în largul oceanului, ba nici măcar aici la Arhanghelsk, printre negustori și matrozi. Și totuși, chiar și în aceste piepturi grosolane sălășluiesc simțăminte fără legătură cu ordurile firii omenesti. Secundul meu, bunăoară, e un bărbat minunat prin curaj și spirit de inițiativă și ahtiat după glorie. E englez și, printre prejudecățile ce-i vin din țara și din meseria lui, nedomolite de o bună educație, păstrează câteva dintre cele mai nobile înzestrări ale omenirii. L-am cunoscut la bordul unei baleniere și, aflând că